

Naturvernforbundet i Ørsta og Volda,
Lokallag i Norges Naturvernforbund,
6103 Volda.

Volda, 22.09. 2018

NVE,
Majorstua,
0301 Oslo.

Fråsegn knytt til søknaden om konsesjon for å bygge Nøvedalselva Kraftverk i Ørsta kommune.

1. Historikk og samla belastning.

Dei siste 15-åra er det gitt svært mange konsesjonar for bygging av småkraftverk på Sunnmøre. Topografien, nedbørmengda og dei gunstige tilskotsordningane har gjort at fjordbygdene på Sunnmøre ligg i verdstoppen når det gjeld vasskraftverk pr. areal.

Då Dalegjerdet og Standal kraftverk fekk konsesjon i 2008 var det stort fokus på dei samla inngrepa i landskapet mellom Follestaddalen, Bondalen, Vartdal og Hjørundfjorden. Dette er eit av kjerneområda i merkevaren «Sunnmørsalpene».

I argumentasjonen for å få konsesjon uttalte Tussa sin kraftverkssjef: «Grunneigarane varskudde alt i startfasen at det er uaktuelt for dei å ta med Nøvedalsfossen i utbygginga. Dette ynsket respekterer vi sjølvsagt og den flotte fossen vil få renne, orienterte Myklebust.» (Sitat Sunnmørsposten 22.09. 2005).

Og i Møre-Nytt 17.09. 2005 seier grunneigar Asgeir Standal at «vi har alt kompromissa med ikkje å ville byggje ut Nøvedalsfossen».

Nokre år seinare kom konsesjonssøknadane for småkraftverk i pakkar. Dels fordi dei vart så mange, men mest for å kunne sjå belastninga på natur og miljø i samanheng. Vi fekk ein Ørsta / Volda -pakke med 14 prosjekt i 2013. NVE sette krav om utredning av sumverknader, og Miljøfagleg Utredning AS utarbeidde ein rapport (Rapport 2012:31 av Morten W. Melby) der Standalen og Nøvedalselva er med i landskapsrommet som vert vurdert. Vurderingane går på inntryksstyrken til dei ulike vassdraga rundt Hjørundfjorden.

På ei gradering frå 1 til 5 vert Nøvedalselva plassert i kategori 4. Den nest kraftigaste.

Konsesjonane som alt er gitt, kviler på ei vurdering av samla belastning på natur og landskap. Og den vurderinga byggjer på at Nøvedalselva får renne fritt frå fjell til sjø.

Sumverknaden av alle andre tekniske inngrep i Standalen tilseier og at nok er nok. 420KW- lina, ei naudnettsmast, eit større hyttefelt, grustak og to kraftverk er nok.

2. Nøvedalselva i landskapet.

Etter vårt syn har både den før omtalte rapporten og konsesjonssøknaden frå Småkraft ei alt for snever avgrensing av Nøvedalselva sin verdi som landskapselement. Den er ein del av fjordlandskapet.

Elva, også den nedre delen, er godt synleg frå vegen over Standalseidet og frå fjella på begge sider av Standalen. Dette er eit mykje brukt turområde.

«Fossene over inntaket er de som er synlig fra Hjørundfjorden slik at turismen langs Hjørundfjorden vil således ikke bli vesentlig berørt»,- sitat konsesjonssøknaden s.7.

Satsinga på turisme i Hjørundfjorden rettar seg i stor grad mot naturbasert fjell- og friluftsliv. Og for vegfarande med bil, sykkel eller til fots vil vegen over Standalseidet nødvendigvis bli ein del av vegen «langs Hjørundfjorden».

Sylvkallen og Dalegubben er attraktive turmål frå Nøvedalen sommar og vinter. Opplevinga av den lange fossestrengen ned mot dalbotnen er ein viktig del av opplevingsmangfaldet. Også frå fjella på andre sida av dalen.

Turen fra Standal til Bondalen er ein klassikar. Kristoffer Randers (Sunnmøre, 1890) omtalar den slik; «Til turen som er meget lønnende og lite anstrengende, regnes 4 timer».

Nøvedalselva sin karakter er dei lange stryka. Det vert feil å snakke om «den mest markerte fossen». Skiftar vi litt synsvinkel, og endrar vassføringa seg, er det andre deler av fossestrengen som er mest synleg. Som fosseberga i «sone 4». (Biologisk rap. s.27 og 28).

3. Biologisk mangfald.

NNI rapporten peiker på den store variasjonen av habitater og naturtyper langs den aktuelle elvestrekninga, og at her er eit potensiale for funn av «sjeldne og sårbare karplanter, moser og lav som ikke er avdekket ved første gangs registrering (denne rapport)».

Det er påvist kalkhaldig berggrunn i elveløpet. Her er nordvendte fossesprøytoner, noko som kan indikere fleire funn.

Her bør NVE vurdere kunnskapsgrunnlaget opp mot «føre- var» prinsippet i Naturmangfoldsloven.

Naturtypane elveløp og fosseberg er raudlista, og må takast vare på.

Fossefallbestanden er under press i alle dei regulerte vassdraga på Sunnmøre. Det har ikkje vore nok å montere rugekasser etter reguleringane. Fuglen treng heile vasstrengen til ulike årstider.

Vi trur at det som er oppgitt som anadrom strekning er feil. Er der vandringshinder «et stykke nedenfor planlagt utslipp fra kraftstasjonen»?

Konklusjon:

Av omsyn til landskap, friluftsliv og biologisk mangfald rår Naturvernforbundet NVE å avslå konsesjonssøknaden.

For Naturvernforbundet,
Knut Festø.
(Lokallagsleiar)

